

**Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт
Філалагічны факультэт
Кафедра сучаснай беларускай мовы**

**Анатацыя да дыпломнай работы
Гуза Алега Васільевіча**

“Пераклад фразеалагізмаў у лексікаграфічных даведніках”

Навуковы кіраўнік Садойская Анжаліка Леанідаўна

2015

РЭФЕРАТ

Ключавыя словы: фразеалагізм, пераклад, перакладны слоўнік, тэорыя фразеалагічнага перакладу, міжмоўная фразеалагічная суадноснасць, фразеалагічны эквівалент, фразеалагічны аналаг, безэквівалентны фразеалагізм.

Аб'ектам даследавання з'яўляецца фразеалогія беларускай і рускай моў у аспекце практычнай лексікаграфіі.

Прадмет даследавання – тыпы міжмоўных руска-беларускіх фразеалагічных адпаведнасцей і суадносныя з імі спосабы перакладу фразеалагізмаў з рускай мовы на беларускую ў слоўніку А. Л. Баярынай і У. М. Сіўчыкава “2000 русских и 2000 белорусских идиом, фразеологизмов и устойчивых словосочетаний” (Мінск, 2006).

Мэта даследавання – вызначыць асаблівасці перакладу фразеалагізмаў у лексікаграфічных даведніках і ахарактарызаваць спосабы і прыёмы іх перадачы з рускай мовы на беларускую на матэрыяле слоўніка А. Л. Баярынай, У. М. Сіўчыкава “2000 русских и 2000 белорусских идиом, фразеологизмов и устойчивых словосочетаний” (Мінск, 2006).

Метадалогія і метады даследавання абумоўлены аб'ектам даследавання і спецыфікай матэрыялу, а таксама мэтай і задачамі працы. Вядучымі метадамі даследавання сталі наступныя: метады параўнальна-супастаўляльнага аналізу, апісальны метады, метады кампанентнага аналізу, прыёмы статыстыкі і сістэмнай класіфікацыі.

Практычная значнасць дыпломнай работы заключаецца ў тым, што асноўныя палажэнні, вынікі і сістэматызаваны фактычны матэрыял могуць быць выкарыстаны: 1) пры далейшай распрацоўцы пытанняў тэорыі і практыкі фразеалагічнага перакладу; 2) пры складанні руска-беларускіх перакладных фразеалагічных слоўнікаў; 3) пры выкладанні курсаў сучаснай беларускай і рускай моў (раздзела “Фразеалогія”), курса “Уводзіны ў перакладазнаўства”, спецкурса “Тэорыя і практыка перакладу фразеалагізмаў” ў БДУ, 3) на факультатыўных занятках у сярэдніх навучальных установах рэспублікі, паколькі такія матэрыялы фарміруе ў вучняў цікавасць і павагу да роднага слова і духоўнай спадчыны сваіх продкаў.

РЕФЕРАТ

Ключевые слова: фразеологизм, перевод, переводной словарь, теория фразеологического перевода, межъязыковое фразеологическое соответствие, фразеологический эквивалент, фразеологический аналог, безэквивалентный фразеологизм.

Объектом исследования является фразеология белорусского и русского языков в аспекте практической лексикографии.

Предмет исследования – типы межъязыковых русско-белорусских фразеологических соответствий и сопоставимые с ними способы перевода фразеологизмов с русского языка на белорусский в словаре Е. Л. Бояриной и В. Н. Сивчикова “2000 русских и 2000 белорусских идиом, фразеологизмов и устойчивых словосочетаний” (Минск, 2006).

Цель исследования – определить особенности перевода фразеологизмов в лексикографических справочниках и охарактеризовать способы и приемы их передачи с русского языка на белорусский на материале словаря Е. Л. Бояриной и В. Н. Сивчикова “2000 русских и 2000 белорусских идиом, фразеологизмов и устойчивых словосочетаний” (Минск, 2006).

Методология и методы исследования обусловлены объектом исследования и спецификой материала, а также целью и задачами работы. Ведущими методами исследования стали следующие: метод сравнительно-сопоставительного анализа, описательный метод, метод компонентного анализа, приемы статистики и системной классификации.

Практическая значимость дипломной работы заключается в том, что основные положения, итоги и систематизированный фактический материал могут быть использованы: 1) в дальнейшей разработке вопросов теории и практики фразеологического перевода; 2) в процессе создания русско-белорусских переводных фразеологических словарей; 3) в процессе преподавания курсов современного белорусского и русского языков (раздела “Фразеология”), курса “Введение в переводоведение”, спецкурса “Теория и практика перевода фразеологизмов” в БГУ; 3) на факультативных занятиях в средних учебных учреждениях республики, поскольку такой материал формирует у учащихся интерес и уважение к родному слову и духовному наследию предков.

SUMMARY

Key words: phraseologism, translation, translation dictionary, theory of the phraseological translation, interlingual phraseological correlation, phraseological equivalent, phraseological analogue, no direct equivalent of phraseologism.

The object of research is the phraseology of Belarusian and Russian language in terms of the practical lexicography.

The subject of research is types of Russian- Belarusian phraseological appropriateness and ways of the phraseological translation which correlative to them from Russian into Belarusian E. L. Boyarin and V. N. Sivchikov's dictionary "2000 Russian and 2000 Belarusian idiom, phraseological units and set phrases" (2006).

The purpose of the research is to indentify features of the phraseological translation in lexicographical references and to describe the methods and techniques of their transfer from Russian into Belarusian, on the material of E.L. Boyarin and V. N. Sivchikov's dictionary "2000 Russian and 2000 Belarusian idioms, phraseological units and set phrases" (2006).

Methodology and research methods are controlled by the object of study and specificity of the material, and also the purpose and objectives. The leading methods of research are: the method of comparative analysis, descriptive method, component analysis method, statistical methods and classification system.

The practical significance of our thesis is that the basic provisions and the results of a systematic factual material can be used: 1) with the further development of the theory and practice of the phraseological translation; 2) with the creating a Russian- Belarusian translation phraseological dictionaries; 3) with the teaching of modern Belarusian and Russian languages courses (the part called "phraseology"), the course on "Introduction theory of translation", special course on "Theory and practice of phraseological translation" at BSU; 3) on optional classes in secondary schools of the republic, whereas material of such kind cultivates students' interest and respect for the mother language, the spiritual heritage of their ancestors and universal values.